

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядження начальника
Щастинської міської військової
адміністрації Щастинського
району Луганської області
16 грудня 2024 р. №01/158

**Програма
розвитку надання соціальних послуг та
психосоціальної допомоги у Щастинській міській
територіальній громаді Щастинського району
Луганської області на 2025 рік**

Місто Щастя
2024 рік

Паспорт

Програми розвитку надання соціальних послуг та психосоціальної допомоги у Щастинській міській територіальній громаді Щастинського району Луганської області на 2025 рік

1.	Ініціатор розроблення Програми	Щастинська міська військова адміністрація Щастинського району Луганської області
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про розроблення Програми (за наявністю) та/або нормативно-правові підстави її розроблення	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про соціальні послуги», Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»; Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», Закон України «Про правовий режим воєнного стану», Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затверджений Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами), Указ Президента України від 29 січня 2021 року №30/2021 «Про деякі заходи щодо забезпечення права громадян на якісні та безпечні соціальні послуги», Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 449 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг», Порядок організації надання соціальних послуг, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587, наказ Міністерства соціальної політики України від 19.04.2023 № 130 - Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно - територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах»
3.	Розробник Програми	Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області»

4.	Співрозробники Програми	Структурні підрозділи Щастинської міської військової адміністрації
5.	Учасники Програми	Відділ освіти, культури, молоді та спорту Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області; Служба у справах дітей Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області; Фінансове управління Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області; представники територіальних громад та військових адміністрацій приймаючих громад (за згодою); громадські організації та міжнародні фонди (за згодою)
6.	Відповідальний виконавець Програми	Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області»
7.	Головний розпорядник бюджетних коштів	Щастинська міська військова адміністрація Щастинського району Луганської області
8.	Термін реалізації програми	2025 рік
9.	Загальний обсяг фінансування ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього у тому числі:	Загальний обсяг 3 300,000 тис. гривень, у тому числі: міський бюджет 2 700,000 тис. грн; благодійні фонди, громадські організації, підприємства та ін. 600,000 тис. грн.

I. Загальні положення

Одним із головних завдань у сфері соціального захисту є забезпечення громадян своєчасною, доступною, якісною підтримкою шляхом розвитку системи надання соціальних послуг та здійснення соціальної роботи, наближеної до кращих європейських практик. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну та запровадження воєнного стану стало величезним викликом для системи. Сутність соціальних послуг полягає в тому, що вони надаються людям, які опинились у біді й не можуть самостійно з цим впоратись. Шкода, у тому числі психологічна, матеріальна, фізична, що завдана війною, бойовими діями, тимчасовою окупацією, є одним із чинників, який негативно впливає на життя людини, сім'ї, зокрема сім'ї з дітьми, тому сьогодні більшість наших громадян потребують допомоги соціальних працівників, фахівців соціальної роботи, психологів. Надзвичайно загострилася проблема захисту ментального здоров'я.

В умовах воєнного стану місцеві громади мають взяти на себе відповідальність за безпеку та благополуччя людей з обмеженими можливостями та людей похилого віку, тимчасову підтримку вразливих сімей з дітьми.

Під час повномасштабної війни росії проти України кількість людей, які потребують соціальної підтримки, збільшується. Зокрема, зростає кількість ветеранів війни, сімей загиблих, зниклих безвісти та полонених, а також осіб з інвалідністю та учасників операцій проти тероризму. Тому, одним із головних завдань у сфері соціального захисту є забезпечення громадян своєчасною, доступною, якісною підтримкою шляхом розвитку системи надання соціальних послуг та здійснення соціальної роботи.

Цей процес вимагає впровадження нових підходів і принципів планування і організації процесу надання соціальних послуг. Саме тому одним з пріоритетних напрямків соціальної політики є підвищення ефективності програм соціального захисту населення громади, підвищення добробуту кожної окремої людини.

Програма розвитку надання соціальних послуг та психосоціальної допомоги у Щастинській міській територіальній громаді Щастинського району Луганської області на 2025 рік (далі-Програма) розроблена відповідно до Указу Президента України №30/2021 «Про деякі заходи щодо забезпечення права громадян на якісні та безпечні соціальні послуги» від 29 січня 2021 року, законів України «Про соціальні послуги», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», наказу Міністерства соціальної політики України від 19.04.2023 № 130 - Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно - територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11.07.2023 за № 1169/40225.

Програма базується на результатах дослідження забезпечення населення Щастинської міської територіальної громади соціальними послугами за допомогою аналізу статистичних даних, групових досліджень та обговорень

спеціалістів тимчасового державного органу (Щастинська міська військова адміністрація) та громадськості у форматі відкритого простору.

Однією з основних складових системи соціального захисту осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, осіб/сімей, які належать до вразливих верств населення у Щастинській міській територіальній громаді є Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області».

Центр утворено для сприяння у розв'язанні проблемних питань і надання соціальних послуг громадянам Щастинської міської територіальної громади, які перебувають у складних життєвих обставинах й потребують сторонньої допомоги.

Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області» діє на принципах законності, дотримання і захисту прав людини, системності, комплексності, адресності та індивідуального підходу, доступності та відкритості, добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг, конфіденційності, відповідальності за дотримання етичних та правових норм під час надання послуг, дотримання державних стандартів соціальних послуг, недопущення негуманних і дискримінаційних дій щодо соціально незахищених категорій населення, які перебувають у складних життєвих обставинах.

II. Визначення проблеми, на вирішення якої спрямована Програма

У воєнний стан за межами Щастинської міської територіальній громаді проживає значна кількість громадян, що перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати. Відповідно до законодавства України такі громадяни мають право на отримання соціальних послуг, зокрема повністю чи частково за рахунок бюджетних коштів.

Аналіз факторів впливу на проблему та ресурсів для реалізації

Сильні сторони	Слабкі сторони
- законодавство в галузі забезпечення ефективної державної підтримки найбільш вразливих категорій населення характеризується динамічним розвитком та інтенсивним нарощуванням нормативно-правової бази; - посилення взаємодії між органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, групами самопомоги та закладами різних форм власності;	- недостатня юридична обізнаність населення з чинним законодавством; - нерозвиненість структури громадського транспортного сполучення між населеними пунктами громади; - відсутність достовірної статистики - недостатнє забезпечення КУ «ЦНСП» транспортними засобами; - недостатність фінансового ресурсу внаслідок недовиконання бюджету.

- вчасне виявлення соціально-незахищених категорій громадян та проведення роз'яснювальної роботи щодо отримання соціальних послуг; - постійне підвищення рівня обслуговування незахищених верств населення, що проживають на території громади та у військовий стан за її межами; - соціальна реклама.	
Можливості	Загрози
- сприяння залученню різних міжнародних програм та проектів, які надають міжнародну технічну допомогу громадам Луганської та Донецької областей; - подолання гендерних стереотипів; - підвищення обізнаності та покращення навчання щодо визнання різних форм насильства стосовно жінок і домашнього насильства, торгівлі людьми, а також щодо можливостей запобігання таким явищам та повідомлення про них.	-внесення змін до законодавства на протязі бюджетного року, яке збільшує суб'єктний склад пільгових категорій осіб, чи зменшує доходи місцевих бюджетів; - непередбачуваність законодавства щодо фінансування соціальних послуг та соціального захисту населення; - військовий конфлікт на сході України; - обмеження заходів через військовий стан та карантинні заборони, спричинені пандемією COVID19

Соціальними групами, які потребувати таких послуг, є особи похилого віку (18,1 % кількості мешканців ТГ), особи з інвалідністю в т.ч. діти (9,5%), багатодітні сім'ї (1,1%), одинокі матері (2,2%), сім'ї з дітьми та особи, які перебувають в складних життєвих обставинах 318, особи з психічними захворюваннями (0,22%). Також соціальних послуг потребують учасники АТО, безробітні, особи, які постраждали від насильницьких та протиправних дій, інші категорії мешканців міської територіальній громаді.

Згідно розпорядження начальника Щастинської міської військової адміністрації від 01.11.2023 р. №01/132 «Про забезпечення надання соціальних послуг у Щастинській міській територіальній громаді», Комунальною установою «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області» надається 5 видів соціальних послуг, що вказані в Переліку соціальних послуг, затверджені наказом Міністерства соціальної політики України від 03.09.2012 р. № 537, а саме: натуральна

допомога, соціальна адаптація, соціальна профілактика, інформування, консультування.

Під час повномасштабної війни в Луганській області створена мережа гуманітарних хабів, які надають гуманітарну допомогу, адміністративні, медичні та соціальні послуги усім внутрішньо переміщеним особам.

У громаді зареєстровано 1124 внутрішньо переміщеної особи, з них 361 дитини. Разом з тим проживає значна кількість громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати. Відповідно до законодавства України такі громадяни мають право на отримання соціальних послуг, зокрема повністю чи частково за рахунок бюджетних коштів.

На базі Комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області» розпорядженням начальника військової адміністрації від 22.12.2023 р №01/179 створено Координаційний центр надання допомоги внутрішньо переміщеним особам з Луганщини.

За даними звітності про організацію надання соціальних послуг (форма №12-соц) за 2023 рік Комунальною установою «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області» виявлено 1156 внутрішньо переміщених осіб з Луганської області, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують надання соціальних послуг.

В умовах війни особливої уваги потребують діти, їхній психоемоційний стан. Під час війни діти часто переживають стрес. Не в усіх із них розвинеться психологічна травма, але кожна дитина потребує підтримки. Мистецькі заходи є вагомим складовою психологічної допомоги дітям з метою зменшення наслідків травматичного впливу війни, оскільки мистецтво надає дітям безпечний та виразний спосіб висловити свої емоції та переживання. Через малювання, ліплення, музику чи танці діти можуть вільно виражати те, що їм важко висловити словами. Мистецтво дозволяє їм безпосередньо передавати свій внутрішній стан, що дає змогу краще розуміти оточуючим їхні емоції. Групові мистецькі заходи сприяють комунікації та співпраці, допомагаючи дітям не відчувати себе самотніми. Це також сприяє розвитку довіри до інших та відчуття спільності.

Програма спрямована на:

- розв'язання основних проблем розвитку якості та доступності надання соціальних послуг;
- забезпечення розширення переліку соціальних послуг;
- наближення спектру послуг до жителів територіальних громад області;
- забезпечення раннього виявлення осіб, які потребують допомоги, та охоплення послугами всіх, хто цього потребує;
- залучення громадських організацій, благодійних організацій до реалізації в міській територіальній громаді державної політики у сфері надання соціальних

послуг населенню;

- підвищення рівня обізнаності громадян про соціальні послуги.

III. Мета та завдання програми

Метою Програми є - забезпечення розвитку системи надання соціальних послуг та психологічної допомоги мешканцям Щастинської міської територіальної громади та іншим мешканцям з Луганської області з числа внутрішньо переміщених осіб; покращення психічного здоров'я, поліпшення обслуговування соціально вразливих верств населення громади шляхом розширення кількості та підвищення якості соціальних послуг, спрямованих на покращення рівня життя людей похилого віку, осіб з інвалідністю, громадян, які потрапили в кризові ситуації, сприяння у задоволенні соціальних потреб осіб/сімей/дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, попередження ризиків виникнення складних життєвих обставин у сім'ях з дітьми.

Основними завданнями Програми є:

- сприяння підвищенню рівня життя вразливих та соціально-незахищених верств населення шляхом їх соціальної підтримки, а саме впровадження та надання вчасних, індивідуальних та доступних соціальних послуг;

- забезпечення інформування населення про види соціальних послуг і допомог, які надаються Комунальною установою «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області та іншими суб'єктами соціальної роботи з особами/сім'ями/дітьми;

- забезпечення доступності соціальних послуг в умовах воєнного стану в Україні;

- надання своєчасної та ефективної корекційної, соціальної, психологічної, фізичної, психолого-педагогічної, медичної допомоги, організації реабілітаційного процесу відповідно до особливостей психофізичного розвитку дитини з інвалідністю або особи з інвалідністю;

- попередження домашнього й гендерно-зумовленого насильства, запобігання та протидія торгівлі людьми;

- виявлення та формування інформаційної бази щодо осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги;

- визначенні індивідуальних потреб зазначених осіб у соціальних послугах.

- організація, планування та якісне надання соціальних послуг, здійснення інших заходів, зокрема щодо відновлення соціальних функцій, психологічного і фізичного стану осіб, сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги;

- проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання складним життєвим обставинам осіб, сімей;

- забезпечення взаємодії із структурними підрозділами військових адміністрацій Луганської області, представниками територіальних громад та військових адміністрацій приймаючих громад, а також залучення потенціалу територіальної громади до надання соціальних послуг та проведення соціальної роботи з особами, сім'ями;

- проведення оцінки потреб дитини, сім'ї та молодшої особи, обстеження матеріально-побутових умов за згодою сім'ї, визначення плану та методів соціальної роботи;

- забезпечення надання необхідних соціальних послуг особам, які зазнали жорстокості та насильства, постраждали від торгівлі людьми;

- забезпечення соціальної підтримки ВІЛ-інфікованих дітей, молоді та членів їх сімей;

- проведення інформаційних та організаційних заходів із популяризації охорони психічного здоров'я й розвитку системи надання соціальних послуг та психологічної допомоги;

- перенаправлення членів сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують соціальних послуг чи різних видів допомоги до закладів, установ та організацій (різних форм власності та господарювання).

- здійснення заходів, розповсюдження інформаційних матеріалів з питань пропагування сімейних форм виховання та питань соціального захисту населення.

IV. Шляхи та засоби розв'язання проблем

Для досягнення мети та вирішення визначених проблем необхідна консолідація зусиль для покращення якості життя постраждалого внаслідок війни населення та дотримання прав і свобод людей шляхом розбудови системи надання соціальних послуг та послуг у сфері здоров'я, психосоціальної підтримки, психологічної допомоги у різних секторах (освіта, соціальна сфера, охорона здоров'я, культура, спорт тощо).

Розв'язання вищезазначених проблем передбачається шляхом розроблення заходів щодо підвищення якості надання соціальних послуг, обізнаності громадян про механізми відновлення ментального здоров'я, про засоби та види психологічної допомоги, підвищення компетентності працівників, батьків або осіб, що їх замінюють, з питань збереження психічного здоров'я дітей. Для вирішення визначених проблем необхідно використовувати наступні шляхи та засоби:

- постійний збір та аналіз статистичної інформації для визначення потреб громади у соціальних послугах, планування та визначення ресурсів, необхідних для організації їх надання;

- впровадження профілактичної діяльності на всіх рівнях, в тому числі для інформування мешканців громади про права та можливості отримання соціальних та інших підтримуючих послуг;

- впровадження механізму як зовнішнього так і внутрішнього моніторингу та оцінки якості надання соціальних послуг, в тому числі, із залученням до цього процесу отримувачів послуг та громадський сектор;
- налагодження взаємодії між суб'єктами соціальної роботи (надавачами освітніх, медичних послуг, послуг закладів соціального захисту населення, поліції, інших, дотичних до соціальної роботи та надання соціальних послуг суб'єктів, незалежно від підпорядкування та форм власності);
- підвищення рівня соціального обслуговування, надання якісних та доступних базових соціальних послуг згідно вимог чинної редакції Закону України "Про соціальні послуги";
- інформування населення з питань психологічної допомоги, в тому числі шляхом розповсюдження інформаційних матеріалів;
- забезпечення розвитку ефективної системи форм альтернативного догляду і виховання дітей, які залишилися без піклування батьків;
- запровадження на базі Комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області роботи телефонної «гарячої лінії»;
- сприяння створенню рад поважних громадян або рад ветеранів та залучення їх до визначення потреб осіб похилого віку у соціальних послугах;
- створення гуртків освіти для дорослих з числа ВПО Луганської області (майданчиків для людей поважного віку (шахових клубів, творчих майстерень, класів з комп'ютерної грамотності тощо);
- надання необхідної соціально-психологічної підтримки та допомоги сім'ям із дітьми, які зазнали впливу війни.

V. Фінансування Програми

Для виконання Програми передбачається залучити необхідні людські (кадрові), матеріально-технічні та фінансові ресурси.

Матеріально-технічне забезпечення Програми здійснюється за рахунок комунального майна міської територіальної громади, що перебуває на балансі Комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області», гуманітарної/благодійної допомоги, технічної допомоги, в т.ч. міжнародної, пожертв та інших ресурсів.

Джерелами фінансування заходів Програми є кошти бюджету Щастинської міської територіальної громади – 2 700,000 тис. грн; кошти міжнародних донорів, а також інші джерела, не заборонені законодавством – 600,000 тис. грн.

Обсяг видатків, необхідних для реалізації Програми на 2025 рік складає 3 300,000 тис. грн.

VI. Ключові показники результативності Програми

Ключовими показниками результативності є:

- підвищення обізнаності громадян про шляхи відновлення ментального здоров'я, про засоби та види психологічної допомоги;

- доступність до інформації про надавачів соціальних послуг та психологічної допомоги;
- розбудова системи надання соціальних послуг та психологічної допомоги;
- залучення фізичних осіб до надання соціальних послуг;
- психологічна допомога та психосоціальна підтримка;
- забезпечення координації роботи надавачів соціальних послуг з надання психосоціальної підтримки та психологічної допомоги;
- підвищення та удосконалення професійних навичок працівників — надавачів соціальних послуг;
- подолання наслідків травмуючих подій та створення середовища, що сприяє здоровому розвитку та благополуччю сімей;
- забезпечення надання первинної психологічної допомоги.

VII. Очікувані результати та показники ефективності програми

Внаслідок реалізації Програми очікується створення цілісної та ефективної системи надання соціальних послуг та психологічної допомоги населенню Щастинської міської територіальної громади та населенню з Луганської області, які мають статус внутрішньо переміщеної особи, підвищення рівня психічного здоров'я громадян та покращення якості їхнього життя.

Фахівець із соціальної роботи першої кваліфікаційної категорії відділення з надання соціальних послуг сім'ям, дітям та молоді комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Щастинської міської військової адміністрації Щастинського району Луганської області

 Юлія ДОЛИНСЬКА